

Natuurlijk Delfland
Postbus 133
2600 AC DELFT

NatuurlijkDelfland@knnv.nl
website: Delfland.knnv.nl
twitter: KNNVafdDelfland
facebook: KNNV-afdeling-Delfland
instagram: knnvafdelingdelfland
Youtube: [klik hier](#)

Nieuwsbrief 227

30 januari 2024

Natuurlijk Delfland

Natuurlijk Delfland staat voor samenleven met de natuur

Het werkgebied omvat de gemeenten Westland, Midden-Delfland, Delft, Rijswijk, Ypenburg-Leidschenveen (Den Haag), Pijnacker-Nootdorp en Lansingerland.

Afdeling van de
Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging

VOORUITBLIK

Rubriek Lief en Leed

Leden die een geboorte meemaken, gaan trouwen, ziekenhuis opname, overledene in de directe kring. Stuur een bericht voor deze rubriek.

Paddentrek

In de bijlage tref je een affiche aan. Wil je deze uitprinten, de strookjes inknippen en bij enkele winkels ophangen of in de centrale hal van je flat.

Jaarthema 2024: Schoner water

Soort van het seizoen **winter: kleine watersalamander**

Kijk in januari tot en met maart uit naar kleine watersalamander en dotterbloem, maak foto's en meld deze via natuurlijkdelfland@knnv.nl; vermeld plek waar je ze gezien hebt.

Wij publiceren deze in onze Nieuwsbrief. Je kan ze ook rechtstreeks bij waarneming.nl melden.

Het Soort van het seizoen is één van de activiteiten in ons jaarthema Schoner water.

Wageningen Economic Research: "We hebben meer waterbewustzijn nodig". De WUR pleit voor stevige maatregelen, zoals het onder de Wet Verontreiniging Oppervlaktewateren brengen van boeren, betalen per kuub voor oppompen van water en aanvoeren van water bij droogte. Lees de longread: [klik hier](#)

Nieuw op de website

Op de website van de KNNV is aan het menu "Doe mee" de submap "Bij jou in de buurt" toegevoegd. Deze submap laat de plekken zien waar we acties voeren, knotten, boomgaarden en tuinen beheren en reuzenberenklauwen steken. [Klik hier](#)

Help de huismus

Ter ondersteuning van een huismussenkolonie op de Treslonglaan tussen Wateringen en Rijswijk is door Natuurlijk Delfland bij Francis in de voortuin een silo geplaatst met 50% onkruidzaad en 50% witzaad. De silo heeft een beschermkooi om te voorkomen dat de halsbandparkieten en/of spreuwen alles in één dag oppeuzelen. Als het een succes is dan koopt Francis zelf een silo en dan verhuist deze silo naar de volgende locatie.

Help ook mee: Onze tuinvogels en zeker de huismussen hebben onze steun hard nodig.

Uit deze voersilo met beschermkooi, kunnen alleen kleine vogels eten. Ook zo'n silo bestellen? [Klik hier](#).

De paal en de opvangbak dienen er apart bij te worden besteld. Mussen zijn dol op onkruidzaad en witzaad. Het is per kilo o.a. te koop bij de molen van Wateringen en de molen van Schipluiden.

1 februari, 10.00 uur, erfbeplanting voormalig Abtswoude 52, Schipluiden

Aanstaande donderdag worden nog takken, overgebleven na het knotten, opgeruimd. Wie zin heeft is welkom.

1 februari, 20.00 – 21.30 uur, padden op trek, zoomlezing

In deze zoomlezing worden de volgende vragen beantwoord: Het leven van de pad en dat kan je doen om ze te helpen? Hoe gaat het helpen bij de paddentrek?

Uitnodigingslink: <https://us06web.zoom.us/j/83655855964>

Vraag een zoomcode aan via natuurlijkdelaland@knnv.nl

De paddentrek vindt plaats tussen eind februari en begin april. Natuurlijk Delfland organiseert op circa 20 plekken de overzetacties in Delfgauw, Delft, Den Hoorn, Hoek van Holland, Leidschenveen, Maasland, Maasluis, Nootdorp, Rotterdam (Noord), Schiedam Vlaardingen en Ypenburg. Daar zijn zeker 250 personen bij nodig. Help de pad met je hoofd, hart en je handen.

3 februari, 10.00 – 12.30 uur wilgen knotten met Team Biesland, Uylenburgh

In Herberg Buitengoed de Uylenburgh is een nieuwe knotgroep opgericht voor het gebied Delftse Hout, Klein Delfgauw en de Hoge en Lage Bieslandse Polders. Het nieuwe Team Biesland gaat op de Uylenburgh wilgen knotten. Voor koffie en soep wordt gezorgd door Josje Duyndam.

Aanmelden bij Geert van Poelgeest natuurlijkdelaland@knnv.nl

3 februari, 10.00 – 12.30 uur, wilgenknoten, Delft, Midden-Delfland, Rijswijk, Vlaardingen en Westland

Op de volgende plaatsen worden wilgen geknot: Delft, Midden-Delfland, Rijswijk, Vlaardingen en Westland, Heerlijk in de buitenlucht, de spieren gebruiken en gezamenlijk koffie drinken

Voor gereedschap, koffie, thee, koek en een heerlijke kop soep wordt gezorgd.

Opgeven via natuurlijkDelfland@knnv.nl. Na aanmelding wordt een bevestiging en een knotinstructie toegestuurd. Het is raadzaam stevige schoenen en nauwsluitende kleding te dragen. Bij regen gaan de activiteiten niet door. Belangstellenden boven de 15 jaar zijn welkom die graag hun handen uit de mouwen steken.

Vraag nadere informatie en een aanmeldingsformulier aan via natuurlijkdelaland@knnv.nl. Of bel Geert van Poelgeest, 06 – 33 00 17 42. Knotwilgen zijn een sieraad voor het landschap, het zijn ook kleine natuurreservaatjes waar planten en dieren een leefplek hebben.

5 februari, 20.00 – 22.00 uur, Team Bomen

De voortgang wordt besproken.

Kom naar het Melarium gebruik bij navigatie, Symbiobrug, Thijsseweg, Delft.

Tuintip

Heb je wel eens gedacht aan kippen in je tuin.

Je krijgt niet alleen gezellig dieren, eieren en je krijgt ook huismussen.

Laat ze een week of drie los in je moestuin en daar scharrelen ze van alle op.

Sterrenhemel**donderdag 1 februari**

07:45: De Maan staat 36' ten noordoosten van Spica, de helderste ster van het sterrenbeeld Maagd (+1,0m).

vrijdag 2 februari

18:09: Mercurius is in het aphelium. De afstand van de planeet tot de Zon is op dit moment groter dan gemiddeld: circa 0,467AE, of zo'n 69.818 miljoen km. Een waarnemer op Mercurius ziet de schijnbare diameter van de Zon ongeveer 2,1 maal zo groot als een waarnemer op Aarde, en de planeet ontvangt circa 4,5 maal meer licht en warmte van de Zon dan de Aarde.

19:54: Alle manen oost van Jupiter Van 19:54 tot 0:58 uur (3 februari) staan alle Galileïsche manen ten oosten van Jupiter. Van binnen naar buiten: Europa, Io, Ganymedes en Callisto. Jupiter staat op een hoogte van 26° boven de westzuidwestelijke horizon. De Zon staat 44° onder de horizon en het is goed donker. Voor het waarnemen van de manen van Jupiter is een verrekijker op statief al genoeg.

zaterdag 3 februari

00:18: De Maan is in de fase van Laatste Kwartier. De linker helft van de Maan is nu verlicht en de Maan is met name 's ochtends vroeg zichtbaar. Rond, en vooral na Laatste Kwartier is een goed moment om het maanoppervlak waar te nemen.

maandag 5 februari

06:30: De Maan bedekt Antares, de helderste ster van het sterrenbeeld Schorpioen (+1,0m). De twee objecten staan dan in het zuidzuidoosten, op een hoogte van ongeveer 8°, op een onderlinge afstand van 2,9°. De Maan is voor 28% verlicht.

Afdelingswinkel, verkoopadres van de KNNV Uitgeverij en de Jeugdbondsuitgeverij

Bij KNNV uitgaven ontvangen leden 10% korting, bestel via natuurlijkDelfland@knnv.nl

Kleine natuur - De wonderbaarlijke soortenrijkdom van een stadstuin, door Renze Borkent. Prijs € 24,95

Wat gebeurt er als je op ontdekkingsstocht gaat in eigen tuin? En de namen achterhaalt van alle vogels en vlinders, kevers en korstmossen, planten en paddenstoelen, wantsen en wespen, libellen, krekels, bijen en vliegen, kortom van alle soorten die je maar tegenkomt? Renze Borkent ging op tuinsafari en ontdekte meer dan 1.200 soorten in zijn kleine stadstuin.

TERUGBLIK: Waarnemingen

Waarnemingen

Ook waarnemingen zonder foto's blijven welkom.

Wij gaan er vanuit dat je je waarneming zelf meldt via www.waarneming.nl

Nb. De afspraak in de vogelwereld is dat foto's met nesten en eieren niet worden gepubliceerd om ze niet te verstoren. We zullen dus alleen de waarneming in de Nieuwsbrief opnemen.

07/01, **sperwer**, Geesje Veenbaas

Op 7 januari zat er een tijdje heel rustig een **sperwer** (vrouw) in de appelboom. Nooit eerder in mijn tuin gezien.

Vaak is er wel één **heggemus**, maar op 12 januari zag ik er twee, te zien aan de verschillende kleur, de een is meer roodbruin dan de ander. Een heel enkele keer zag ik ze tegelijk in de tuin.

Een **grote bonte specht** (vrouw) komt vrijwel dagelijks snoepen van de vetbol of de pindakaas. Een enkele keer zie ik ook een man.

Op 16 januari was er een grote groep **staartmezen** op en bij de vetbol; ik telde er 12, maar het kunnen er meer geweest zijn, ze zijn zo beweeglijk... Op de foto zijn er tenminste 10 te zien. Dit keer werden ze niet verjaagd door pimpelmezen zodat ik lang van ze kon genieten. De dag ervoor werd een groepje van ca. 5-6 staartmezen wel heel snel verjaagd.

12/01, **heggemus** nr 1, Geesje Veenbaas

12/01, **heggemus** nr 2, Geesje Veenbaas

??/01, **grote bonte specht**, Geesje Veenbaas

16/01, **staartmezen** (10-12x), Geesje Veenbaas

17/01, **bruine wants** in de vensterbank bovenkant, Lia Claus

17/01, **bruine wants** in de vensterbank onderkant, Lia Claus

22/01, **winteraconiet**, Weverskade, Maassluis, Anita Roks

22/01, dode **gewone pad**, Cubalaan, Delft, Aukje Gjaltema

22/01, verkeersslachtoffer dode **meerkoet** (juv), berm van de Abtswoudse Weg naast het Abtswoudse Park, Delft, Aukje Gjaltema

23/01, **ruwe pissebed** en **voorjaarshooiwagen**, Den Hoorn, Willemein
Samen schuilen voor de kou

25/01, mooie vrijdagochtendlucht, Aukje Gjaltema, de hoeveelheid regen later viel reuze mee.

27/01, winter zonsopkomst, Delfgauw, Bart Hendriks

27/01, treurige **treurwilg**, Aukje Gjaltema
Bij elke storm breken er meer takken uit, er is bijna geen kroon meer over.

27/01, **kuifeend**, Delfgauw, Bart Hendriks

27/01, bloeiend **speenkruid**, Den Hoorn, Willemein

28/01, **kolganzen**, **brandganzen**, **grote Canadese ganzen** en **grauwe ganzen**

Fietsend langs de Vlaardingse Vlietlanden en de Maaslandse Commandeurspolder
Vulde de lucht zich met **kolganzen**, **brandganzen**, **grote Canadese ganzen** en **grauwe ganzen**. Honderden!
Ook waren er veel aan het eten

26 augustus, ijsvogel, Watergat

Marian Bekkers heeft meerdere malen boven de sloot bij de Hondendijk in Monster een ijsvogel gezien. In Watergat dus. Hij /zij heeft bruine vleugels en kop en een paarlemoerglanzende blauw/groenig lijf. De grootte is ongeveer die van een spreeuw.

23/01, nijlganzen, Buitenhofdreef, Delft

Maria van Gaalen zag aan de Buitenhofdreef, op een veldje voor de Vijverhof, een nijlgans met acht jongen. Best vroeg toch? (ND: inderdaad)

Jos op pad, week 4

Op mijn tocht langs het Van Weerden Poelmanpad was er weinig nieuws te zien, eigenlijk alleen het steeds groter wordende aantal molshopen. Op de foto een rijtje met 21 **molshopen**.

Rij molshopen

elfenbank

Verspreid waren links en rechts van het pad **kauwen en kraaien** tot maximaal drietallen aan het foerageren. De knoppen aan de **clematis**-struiken op het ILSY-plantsoen waren wat gegroeid en in de bosschage tussen het ILSY-plantsoen en het Van W.Poelmanpad - met een mooie zwam - **elfenbankje**, zeg maar bank, op een boomstronk waarop de laatste verse groei goed te zien was - kwamen volop de eerste 'voorzichtige' blaadjes tevoorschijn bij allerlei bomen en struiken. Ook op de grond veel kiemplanten en wortelrozetten.

De lente nadert??

TERUGBLIK: Activiteiten

18 januari, prijsvraag van de Voorafsche polder

Het Hoogheemraadschap van Delfland heeft in 2021 samen met de gemeente Lansingerland een prijsvraag uitgeschreven voor de Voorafsche Polder bij Berkel en Rodenrijs. Door middel van een bijdrage van Cor Nonhof, onze secretaris Natuurstudie, hebben we onze ideeën ingestuurd. Het HHD heeft 39 ideeën ontvangen. We vielen niet in de prijzen, Cor heeft met mensen van het HHD ter plekke gesproken en adviezen gegeven over onderhoud aan de watergangen en bereikbaarheid. Deze zijn ongeveer opgevolgd.

Delfland heeft een inrichtingsplan uitgewerkt dat recht doet aan de ingediende voorstellen. Hierbij staat biodiversiteit hoog in het vaandel en zorgen we ervoor dat ook de waterbergende functie intact blijft én dat er ruimte overblijft voor het agrarische gebruik van de Voorafsche Polder.

Afgelopen november en december is de inrichting uitgevoerd. In een hoek van de waterberging is een hoek ingericht. Daarbij zijn geleidelijke oevers gegraven, inclusief een steilwand voor bijvoorbeeld oeverwaluwen, is een deel kruidenrijk grasland ingezaaid en zijn struwelen en wat bomen geplant. Het zijn struwelen die passend zijn bij het winnende voorstel van de "zingende struiken". Er is gezorgd voor kruidenrijkdom voor onder andere bestuivende insecten en voor bij het landschap passende struiken zoals meidoorn en sleedoorn voor onder andere zangvogels. Wij zijn heel benieuwd hoe dit gebiedje zich de komende tijd gaat ontwikkelen.

24 januari, 10.00 - 12.00 uur braakballen pluizen

Diverse leden van het Team Zoogdieren hebben braakballen geplouzen. Marijke en Martin hebben in de Hoekse Waard een instructie gekregen waaruit bleek dat de manier van Marijke de beste is. Willemien heeft thuis een flinke zak uitgeplouzen waardoor we nu meters kunnen maken. Vooral veldmuizen en roze woelmuis zijn op naam gebracht.

23 januari, Prinsenhof tuin krijgt nieuwe inrichting

Zo'n 150 mensen waren aanwezig in het Museum Prinsenhof om de plannen voor het museum en de tuin te bespreken. Omdat eerder al veel bekend was geworden over de verbouwing van het nieuwe museum, ging veel aandacht uit naar het nieuwe ontwerp voor de tuin en de groene inrichting van het Agathaplein.

De tuin wordt flink groter omdat de achtertuinen van de woningen aan de Schoolstraat erbij getrokken worden. In de tuin komt ook de toegang naar het museum en het museumhorecaterras. Het Agathaplein wordt veel meer een Agathahof met meer groen. In het gesprek na afloop gaf landschapsarchitect Steven Delva aan dat hij graag zou zien dat een natuurvereniging als

Natuurlijk Delfland het onderhoud van de nieuwe Prinsenhof tuin en Agathaplein op zich zou willen nemen. Zie tekening voorontwerp.

26 januari, Thijssebos

In het gebouw van het Hoogheemraadschap van Delfland hadden Geert en Huub op uitnodiging van het HHD een gesprek over het Thijssebos. Het was een hartelijk en open gesprek en afgesproken is het HHD een bijeenkomst organiseert over een duurzame inrichting van het Thijssebos en directe omgeving.

27 januari, 10.00 – 15.00 uur knotten in de zuidrand van Midden-Delfland

Er is in drie groepen geknot.

27 januari, 13.00 – 15.00 uur, meeuwen spotten in Rotterdam

Het was een leerzame, gezellige bijeenkomst op het Brienenoordeiland. De secretaris Natuurstudie van Natuurlijk Rotterdam, Edith Stuivenberg, had het heel goed voorbereid, brood, instructie. We zagen **kokmeeuw, pontische meeuw, kleine mantelmeeuw, zilvermeeuw en stormmeeuw**. Door het brood konden we de meeuwen van boven zien. De witte staart van de kokmeeuwen schitterend.

27 januari, erfbeplanting voormalig Abtswoude 52 Schipluiden geknot

Met maar liefst 25 mensen met een heerlijk zonnetje gewerkt aan deze oude boerderijterp van vóór 1712. De boerderij is helaas gesloopt vanwege het aanwezige asbest. De opdracht om dit erf te gaan onderhouden komt van Aad Kleijweg van ANV Vockestaert voor gemeente Midden-Delfland. De gemeente heeft hier een wandelroute naar de Tanthofkade aangelegd. Ook van tevoren even overleg gehad met boer Knijnenburg die het omliggende weiland pacht. Er staan wilgen, essen en iepen met een enkele conifeer. Die hebben we weggehaald behalve de grootste: daarin zit nl. een ransuilendam (een kunstnest) en een ransuilennest.

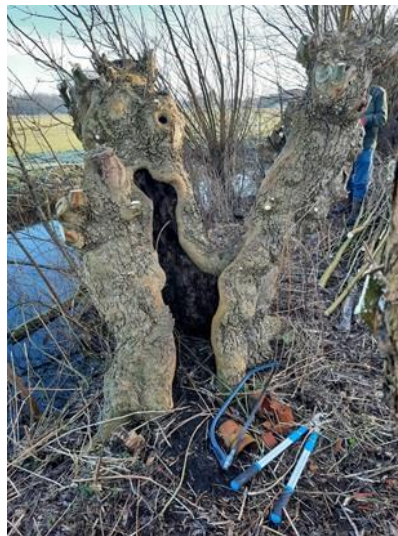
Ransuilenmand

De bodem is er bezaaid met sneeuwkllokjes. We hebben een houtril aangelegd over de volle breedte van circa 40 meter.

Aanstaande donderdag 1 februari om 10.00 uur worden nog takken opgeruimd. Wie zin heeft is welkom.

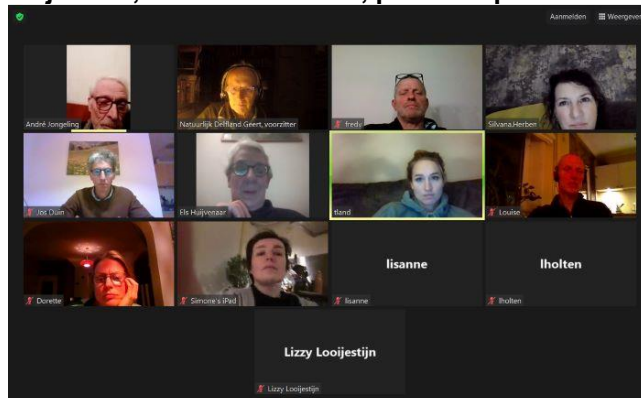

sneeuwkllokjes

Foto's van Frank Herfs, Piet Ruigrok en Huub van 't Hart.

29 januari, 20.00 – 21.30 uur, padden op trek

30 januari, 10.00 – 12.00 uur, uilenballen pluizen

We krijgen het steeds beter door om de onderkaken van **veldmuizen** en **rosse woelmuizen** te onderscheiden.

Als je niet langer op de hoogte gehouden wilt worden stuur een email aan:

nieuwsbrief.delfland-request@knnv.nl?subject=unsubscribe

Verstuur een lege email, zonder daar iets aan te veranderen.

De Nieuwsbrief wordt gemaakt door de volgende personen

Ted Kruithof, verwerken van de inzendingen

Anna Kreffer, Soort van het Seizoen

Geert van Poelgeest, eindredactie en versturen

En vele personen die in de bijdragen staan.

Het redactieadres is natuurlijkdelfland@knnv.nl zie ook het briefhoofd.

TIPS

Zes nieuwe soorten ontdekt in de Natuurtuin te Zoetermeer

Weten welke? [Klik hier](#)

Vind plastic hotspots en help mee!

Meedoen? [Klik hier](#)

Expeditie 10: we duiken in de molshoop

Klaar voor de duik? [Klik hier](#)

Groet van Aad uit een giftig Westland

Meer weten? [Klik hier](#)

Meer over het weer (podcast)

[Klik hier](#)

Melarium ons clubhuis

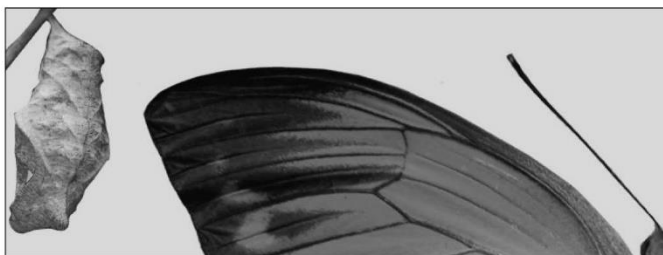
Het Melarium, natuurhuis voor natuur, bijen en kunst; een plek waar je natuur, rust, ruimte en inspiratie vindt. Er zijn twee gebruikers Natuurlijk Delfland (1ste verdieping) en de Imkervereniging Delft (begane grond). Het Melarium is te bereiken via de Thijssesweg 11 in Delft. Hier aan het einde van de Thijssesweg staat het straatnaambord Melariumpad (fiets/voetpad). Na 10 minuten lopen of 3 minuten fietsen zie je het Melarium.

Gebruik bij navigatie, Symbiobrug, Thijssesweg, Delft.

Voor verhuur voor groepen tot tien deelnemers neem contact op met de beheerder van het Melarium, 06 - 13 07 07 14, natuurlijkDelfland@knnv.nl.

[Klik hier voor meer informatie](#)

Bij ons kun je je ontpoppen.

Tot iemand die van de natuur geniet, Of haar bestudeert en beschermt. Natuurlijk Delfland maakt je wegwijs in de natuur.

Natuurlijk Delfland

delfland.knnv.nl

Kijk voor de activiteiten in het hele kwartaal op onze site

Want het programma wordt regelmatig aangevuld.

[Klik hier](#)

Natuurlijk Delfland is een actieve natuurvereniging.

Geef onze club draagvlak met je lidmaatschap.

[**INSCHRIJFFORMULIER**](#)

Delen mag

We vinden het fijn als je deze nieuwsbrief deelt met vrienden en bekenden die geïnteresseerd zijn in thema's als natuurstudie, natuureducatie en natuurbescherming in Delfland.